

Поради соціального педагога вчителям

РЕКОМЕНДАЦІЇ

КЛАСНИМ КЕРІВНИКАМ ТА МАЙСТРАМ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЩОДО ПОЛЕГШЕННЯ РОБОТИ З УЧНЯМИ

Поради соціального педагога щодо встановлення довіри між проблемним підлітком і класним керівником

1. Уважно вислухайте дитину, прагніть до того, щоб підліток зрозумів, що він вам не байдужий і ви готові зрозуміти і прийняти його. Не перебивайте і не показуйте свого страху. Відносьтесь до нього серйозно, з повагою.
2. Запропонуйте свою підтримку і допомогу. Постарайтесь переконати, що даний стан (проблема) тимчасові і швидко пройдуть. Проявіть співчуття і покажіть, що ви поділяєте і розумієте його почуття.
3. Зацікавтесь, що саме турбує підлітка.
4. Впевнено спілкуйтесь з підлітком. Саме це допоможе йому повірити у власні сили. Головне правило в роботі з дітьми – не нашкодь!
5. Використовуйте слова, речення, які будуть сприяти встановленню контактів: розумію, звичайно, відчуваю, хочу допомогти.
6. В розмові з підлітком дайте зрозуміти йому, що він необхідний і іншим і унікальний як особистість. Кожна людина незалежно від віку, хоче мати позитивну оцінку своєї діяльності.
7. Недооцінка гірша ніж переоцінка, надихайте підлітка на високу самооцінку. Вмійте слухати, довіряйте і викликати довіру в нього.

Рекомендації педагогам щодо спілкування з дітьми схильними до правопорушень

1. Проявляйте витримку під час спілкування з проблемними підлітками.
2. Терпляче і наполегливо пояснюйте неправильність їхніх поглядів і поведінки.
3. Намагайтесь переконувати і відкривати “важким” підліткам гідні та цікаві життєві перспективи.
4. Постійним повчанням не закріплюйте у підлітків, схильних до правопорушень, негативну оцінку своїх учинків.

5. Не перешкоджайте їхній участі у звичайних молодіжних об'єднаннях.
6. Уникайте надто наполегливо і безцеремонно втягувати таких підлітків в суспільні справи колективу учнів.
7. Сприяйте організації педагогами та батьками спільних масових заходів, що з'єднують підлітків з різною поведінкою, світосприйняттям, успішністю.
8. Втягуйте "важких" підлітків в суспільно корисні трудові справи, використовуючи притаманну їм завзятість в досягненні поставленої мети, прагнення до першості, частково усвідомлене почуття їхньої соціальної неповноцінності.
9. По можливості, з метою перевиховання підлітків, які вже зробили помилку в житті, змініть обставини та звичні їм форми поведінки, виказуйте їм довіру, схвалюйте їхні досягнення.
10. Виховуйте у таких підлітків вміння не тільки підкорятися, а й командувати, не принижуючи та не уражуючи інтереси однолітків.

**Рекомендації соціального педагога вчителям
щодо поліпшення поведінки і самовираження слабких учнів**

1. Пошук і знаходження шляхів підвищення мотивації до навчання у слабких учнів:
 - винагорода дітей за досить незначний прогрес під час навчальної діяльності, а не за досконалість в ній;
 - активне заохочення в творчій діяльності, в спорті, в різних шкільних заходах тощо.
2. Виховання теплих почуттів до школи у слабких учнів:
 - дозволяти дітям брати участь у найважливіших справах школи, наділивши їх певною часткою відповідальності.
3. Не присвоювати дітям ніяких ярликів, спиратися на заохочення, підтримку, а не на покарання:
 - не бажано розділяти учнів (шляхом об'яв оцінок чи розподілу по групах), бо діти позбавляються необхідної мотивації;
 - корисно знаходити сильні сторони слабких учнів і хвалити їх за те, що їм вдається.
4. В роботу училища включати більше елементів, що задовольняють соціальні інтереси підлітків:
 - розширювати форми діяльності підлітків;
 - залучати їх до організації такої діяльності;

- прикладом, шляхом бесід виховувати у підлітків усвідомлення, прийняття шкільних цінностей та норм.

Рекомендації класним керівникам, майстрам виробничого навчання щодо підвищення самооцінки у “важких” підлітків

1. Намагайтеся створити добрі стосунки у спілкуванні з підлітком, бо їх відсутність – це причина виникнення тривожності учня.
2. Поважайте індивідуалізм підлітка, бо його зневага веде до появи самотності учня.
3. Стверджуйте загальнолюдські цінності – це стане на допомогу під час появи у підлітка думок про самотність або втрати друга (друзів).
4. Частіше нагадуйте “важким” підліткам про їхні позитивні якості – це допоможе уникнути в їхній свідомості закріплення негативних оцінок щодо них самих та формування низької самооцінки.
5. Навчайте підлітка поважати свою гідність, розуміти свої вчинки, виховувати самоповагу, позитивне ставлення, розуміння, терплячість до оточуючих, їхніх оцінок щодо самого підлітка.
6. Сприяйте розвитку процесу самореалізації – активній праці самого підлітка щодо розвитку своєї особистості.
7. Створюйте умови щодо формування у підлітків інтересу до того, якими вони стануть у майбутньому – це могутній фактор саморозвитку “важкого” учня.
8. Допомагайте “важким” підліткам знайти свої життєві цілі – це зможе усунути багато проблем під час їхнього виховання.

Поради класним керівникам як себе правильно поводити з агресивною дитиною

1. Пам’ятайте, що заборони, та підвищення голосу – неефективні способи у виправленні агресивності.
2. Дайте можливість таким учням своєчасно виплеснути напруження за допомогою фізкультурних хвилинок, читання вголос, тощо.

3. Важливо, щоб дитина зрозуміла, що вона потрібна в групі, що її цінують та приймають. А для цього вам необхідно дізнатися про інтереси та здібності такого учня та перевести активність у корисне русло.

4. Таким учням слід частіше надавати можливість працювати в групах, де успіх залежить від колективної роботи, вміння спілкуватися, домовлятися.

5. Один із самих корисних способів змінити поведінку дитини – це піймати її на хорошому вчинку. Кожен раз, коли дитина стримує себе і не починає бійку, просто відмітьте, що вона стала сильнішою. Дитина реагує на похвалу, користуйтеся цим, для того, щоб зробити добре відношення – звичкою.

6. Введіть штрафні санкції. Це може бути додаткові домашні завдання. Головне, щоб учень знав про можливі наслідки своєї поведінки.

7. Допоможуть виховні години, де піде мова про почуття, емоції, та методи їх регулювання. Головне, щоб під час таких уроків було менше монологів, але не у якому разі не акцентуйте увагу групи на проблемних дітях;

8 Навчіть учнів проживати ці емоції нікому не завдаючи шкоди.

Неуспішність, зовнішня байдужість, сором'язливість, незручність – прояви невпевненості у власних силах.

Часто ми називаємо це «заниженою самооцінкою».

Як же виховувати впевнену у собі дитину, розвинути адекватну самооцінку?

Перш за все, необхідно викликати у дитини почуття поваги до самого себе, гордості, на основі більш точного розуміння своїх достоїнств, та недоліків. Виховувати сміливість бути самим собою та бажання досягти успіху.

Рекомендації щодо створення в учня адекватної самооцінки

1. Пам'ятайте, що кожен учень у вашій групі має право на помилку.

2. Ніколи не порівнюйте такого учня з іншими! Пам'ятайте, що будь-яку дитину можна зрівнювати тільки із самою собою (яка вона була на минулому уроці, а яка на цьому і, можливо, яка вона буде наступного разу).

3. Використовуйте контакт поглядів. Сором'язливі учні уникають його. Поступово привчайте учня дивитися у очі співрозмовнику.

7. Не намагайтеся вирішити за такого учня будь-яке питання.

8. Слідкуйте за тим, щоб відзначати успіхи учня.

9. Якщо такий учень десь проявив ініціативу, підтримайте його. Нехай спробує себе в ролі лідера.

Вчитель і проблеми дисципліни

5 найтипівіших проблем, пов'язаних з дисципліною

1. Некеровані розмови на уроках.
2. Відсутність шанобливого ставлення до дорослих.
3. Нечесність.
4. Пасивний опір.
5. Зухвала, нахабна, груба поведінка.

Учителі повинні знати закони, які є в основі поведінки учнів

1. Учні обирають певну модель поведінки за певних обставин.
2. Усяка поведінка підпорядкована певній меті – відчувати себе приналежним до училищного життя.
3. Поруюючи дисципліну, учень може усвідомлювати, поводитьсь неправильно і що за цим порушенням стоїть одна з чотирьох причин:
 - *привернення уваги;*
 - *влада;*
 - *помста;*
 - *уникання невдачі.*

Типи реакції вчителя на «неприпустиму» поведінку своїх учнів:

1. **Невтручання.** Вчителі, в кращому випадку, пояснюють учням, що трапилося, розраховуючи, що учні самі поступово навчаться керувати своєю поведінкою.
2. **Контроль.** Основні методи впливу – погрози і шантаж.
3. **Взаємодія.** Вчителі обирають складну роль ненав'язливого лідера, що раз у раз ставлячи дітей перед необхідністю усвідомленого вибору та відповідальності. Вони залучають дітей до процесу встановлення правил, програму дисципліни будують на підвищенні самоповаги учнів за допомогою стратегії підтримки.

Поради

щодо встановлення довіри між підлітком і вчителем в кризовий для них час

1. Уважно вислуховуйте підлітка. Прагніть до того, щоб підліток зрозумів, що він вам не байдужий і ви готові зрозуміти і прийняти його. Не перебивайте. Не показуйте свого страху. Відносьтесь до нього серйозно, з повагою.
2. Запропонуйте свою підтримку та допомогу. Постарайтесь переконати, що даний стан (проблеми) тимчасові і швидко пройдуть. Проявіть співчуття і покажіть, що ви поділяєте і розумієте його почуття.
3. Поцікавтесь, що найбільше в даний час турбує підлітка.
4. Впевнено опікуйтесь підлітком. Саме це допоможе йому у власні сили

5. Використовуйте слова, речення, які сприятимуть встановленню контакту: розумію, звичайно, відчуваю, хочу допомогти.
6. В розмові з підлітком дайте зрозуміти йому, що він необхідний іншим і унікальний як особистість. Кожна людина, незалежно від віку, хоче мати позитивну оцінку своєї діяльності.
7. Недооцінка гірша, ніж переоцінка. Надихайте підлітка на високу самооцінку. Вмійте слухати, довіряти і викликати довіру в нього.
8. Звертайтеся за допомогою, консультацією до спеціаліста, якщо щось насторожило вас у поведінці підлітка.

Рекомендації щодо роботи з учнями, які відносяться до групи ризику

1. Необхідно дати відчуття дитині, що вона належить до групи, не відторгнута і займає важливе місце в колективі. Однак не можна примушувати її жити в "кучі" і обов'язково бути на очах. Кожен має потребу в тому, щоб побути наодинці з самим собою, тим більше дитина.
2. Заохочуйте дитину в тому, щоб вона дозволяла собі приємно проводити час, яке потребує взаємодію з людьми.
3. Хваліть її частіше. Допоможіть їй розпізнати та виразити приховані почуття. Частіше запитуйте що вона відчула в тій чи іншій ситуації...
4. Записуйте на аркуші паперу або реєструйте подумки скільки разів на день ви звертались до дитини і скільки разів ви висловили позитивні репліки і коментарі в її адресу. Перевіряйте цей "список" в кінці дня. Це буде нагадувати вам про ваше добре починання і про успіхи вашої дитини.

ЦИКЛ ПОРАД ПЕДАГОГАМ

ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ СВОЄЇ РОБОТИ

ШАНОВНІ ПЕДАГОГИ!

1. Поставтесь до педагогічної праці, як до головного змісту Вашого життя. Створіть у собі вчителя!
2. Будьте ерудованими, відмінно знайте свій предмет, цікаво та доступно викладайте навчальний матеріал.
3. Умійте поважати кожного учня і бачити в ньому особистість.
4. Умійте керувати власними емоціями та розвивати позитивні почуття до дітей.
5. Навчіться любити дітей. Люблячи їх, не заробляйте дешевого авторитету всепрощенням, невимогливістю – це розбещує дітей.
6. Будьте справедливими, розумійте своїх учнів.
7. Будьте вимогливими до себе, самокритичними, не порушуйте педагогічну етику.
8. Умійте терпляче виправляти його помилки – думки, дії вчинки; навчіться переконувати.
9. Будьте ввічливими, доброзичливими, життєрадісними, людяними.
10. Хай завжди учні бачать у вас старшого друга, порадника, людину, яка підтримає, зрозуміє, дасть пораду.
11. Ніколи не принижуйте людської гідності дитини, будьте непримиренними до подібних дій Ваших колег.
12. Станьте вимогливими та будьте витриманими у стосунках з учнями.

ПОРАДИ ПЕДАГОГАМ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ НАСТРОЮ

1. Будьте оптимістами! Педагогіка – наука оптимістична (утім, як і будь-яка наука, песимістичний тільки дилетант).
2. Не забувайте головного: діти – істоти парадоксальні (дорослі – теж).
3. Якщо в тебе з'явилося бажання вигнати учня з класу, вийди сам.
4. Учителю, вітайся з дітьми, це дуже важливо. Тонем, яким ви говорите "здрастуй", теж можна виховувати і піднімати собі настрій.
5. Вмійте бути ледачим! Проблема педагогів у тому, що вони розвивають бурхливу діяльність, але забувають думати про себе. Пам'ятайте: думати про себе – ваш головний обов'язок.
6. Хваліть себе самого тричі на день: уранці, удень і ввечері. Застосовуйте таку магічну формулу самонавіювання: **"Я геніальний, найкращий педагог. Усім педагогам педагог, мене діти слухаються, мене батьки поважають, мене адміністрація любить, а як я сам себе люблю, цього і не висловити"**.

ЗОЛОТІ ПРАВИЛА ПЕДАГОГА

1. Прийшов на роботу - зроби розумне й шляхетне лице.
2. Кожного разу, коли тобі хочеться командувати дітьми, згадай своє дитинство і про всяк випадок з'їж морозиво.
3. Гроші та педагогіка мало сумісні.
4. Нехай всі манекенниці світу, побачивши твою усмішку, подадуть у відставку.
5. Не заходь в душу до дітей, якщо тебе про це не просили.
6. Іди на урок з радістю, виходь з уроку з приємною втомою.
7. Жартуй до тих пір, доки не навчишся.
8. Пам'ятай: поганий лікар може забрати життя, поганий учитель - спопелити душу.
9. Приходити на урок слід настільки підготовленим, щоб знати точно: для чого прийшов, куди прийшов, що будеш робити і чи буде від цього добре.
10. Кожного разу, коли хочеться нагрубити кому-небудь, рахуй до мільйона.
11. Намагайся їсти кожен день.
12. Люби свою адміністрацію так само, як і вона тебе, і ти проживеш довге і щасливе педагогічне життя.
13. Ніколи не чекай похвали, а намагайся відразу ж з'ясувати, як з нею йдуть справи.
14. Люби кого-небудь крім школи, і тоді у тебе буде все в порядку.
15. Якщо до тебе прийшли на урок, згадай, що ти артист, ти кращий педагог країни, ти найщасливіша людина.
16. Говори батькам завжди найкращу правду, яку ти знаєш.
17. Пишайся своїми помилками, і тоді у тебе їх буде з кожним роком все менше.
18. Вищим проявом педагогічної успішності є усмішка на обличчях дітей.
19. Якщо ти вмієш самий звичайний факт подати як відкриття та домогтися подиву і захоплення учнів, то можеш вважати, що половину справи ти вже зробив.
20. Пам'ятай: хороші педагоги живуть довго і майже ніколи не хворіють.
21. Віддай училищу все, а вийшовши зі стін училища, почни нове життя.
22. Постарайся завжди бути здоровою, навіть якщо в цей хтось не повірить.
23. Одягайся так, щоб ніхто не сказав тобі вслід: "Он вчителька пішла".
24. Не спи на уроці; дурний приклад заразливий.
25. Під час опитування зобрази на обличчі граничний інтерес.
26. Пам'ятай: якщо твій голос стає загрозливо хрипким, значить, ти робиш щось не те.
27. Добре, якщо пізно увечері, коли ти згадаєш своїх учнів, обличчя твоє осяє посмішка.

Рекомендації для вчителя

ЩОБ УНИКНУТИ «ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ»

1. Плануючи робочий день, обов'язково виділяйте час для емоційного відпочинку. Так, обідню перерву можна із користю для здоров'я провести в найближчому парку або просто на вулиці, змінивши робочу обстановку. «Подорож» у переповненій маршрутці додому або на роботу можна замінити на прогулянку пішки.
2. Плануйте робочий тиждень, місяць із визначенням короткострокових і довгострокових цілей роботи, що дозволить фокусуватися на необхідних діях, підвищить мотивацію діяльності та зменшить кількість невиправданих емоційних витрат. Варто виділяти завдання та цілі, що є пріоритетними або такими, що виконуються найшвидше.
3. Варто впорядкувати власні думки та бажання. Не слід хапатися за все й одразу в гонитві за примарним результатом або похвалою керівника. Виділіть час для зустрічей із друзями, відпочинку із коханою людиною поза межами звичної повсякденності, відвідин мистецьких або спортивних заходів. Вихідні, особливо в теплу пору року, корисно проводити на відкритому повітрі, уникаючи пасивного проведення часу перед телевізором на дивані.
4. У пригоді стане професійний розвиток і самовдосконалення (обмін професійною інформацією з колегами, що дає відчуття світу ширшого, ніж той, який існує всередині окремого колективу – курси підвищення кваліфікації, конференції тощо). Крім суто професійної користі, такі заходи покликані активізувати взаємозв'язки з колегами, активне спілкування в нових умовах, а це відволікає від буденності та рутини.
5. Банальним, але важливим компонентом боротьби зі стресом є підтримування гарної фізичної форми. Між станом тіла й розумом є тісний зв'язок: неправильне харчування, зловживання спиртними напоями, тютюном посилюють прояви синдрому вигоряння. Ні за яких обставин не можна нехтувати повноцінним сном, адже тільки в цей час мозок відпочиває та накопичує енергію на наступний день ;
6. Нове хобі може не тільки додати задоволення у житті, а й допомогти почуватися більш мотивованим. Години, присвячені, приміром, вишиванню, збережуть дні, присвячені пошуку емоційного заспокоєння.
7. Категоричним правилом має стати відмові від роботи вдома та обговорення робочих проблем поза роботою.
8. Зрештою, візьміть відпустку та просто забудьте про проблеми на роботі.

Пам'ятайте: «Це ваше життя, і ви живете тільки один раз!»